

GD-varkensdierenarts drs. Frits Bouwkamp

Opvallend veel meldingen van niezen

In het eerste kwartaal van 2010 werden aan de dierenartsen van de Veekijker Varken opvallend veel vragen gesteld over niezen. Niezen wordt veroorzaakt door de prikkeling van het neusslijmvlies. Dit kan diverse infectieuze en mechanische oorzaken hebben of een combinatie ervan. Belangrijke mechanische oorzaken zijn stof en prikkelende stalgassen, waaronder ammoniak. Daarnaast spelen managementfactoren als te weinig biestopname, slechte leeftijdscheiding en overbezetting, een rol.

Belangrijke infectieuze oorzaken van niezen bij zuigende biggen zijn het cytomegalovirus (niesziektevirus) dat verantwoordelijk is voor IBR en de Bordetellabacterie. Beide komen zeer wijdverspreid voor en veroorzaken onder goede klimatologische omstandigheden weinig problemen.

Belangrijke infectieuze oorzaken van niezen bij oudere biggen, vleesvarkens en zeugen zijn het Influenzavirus, het PRRS-virus en het PCV2-virus. Daarnaast kunnen andere ziektekiemen genoemd worden als Mycoplasma (hyorhinis), Chlamydia, Streptococci, Haemophilus en Pasteurella. Meestal is het niezen van tijdelijke aard. Soms is het niezen het eerste verschijnsel van Atrofische Rhinitis (snuffelziekte). Gelukkig komt deze ziekte weinig meer voor. Snuffelziekte wordt veroorzaakt door een bepaalde Pasteurellabacterie (Pm-plus), vaak versterkt door de Bordetellabacterie, en heeft grote financiële consequenties.

Voor de diagnostiek zijn meerdere onderzoeken voorhanden. Via het nemen van neuswabs kunnen bacteriën worden aangetoond. Meestal wordt dit onderzoek ingezet om Pasteurellabacteriën en Bordetellabacteriën aan te tonen.

Bij dit onderzoek kan ook bepaald worden of de snuffelziekte veroorzakende Pasteurellabacterie aanwezig is. Via sectie kan onderzocht worden in hoeverre inwendige beschadigingen in de neus zijn opgetreden of dat er sprake is van IBR. Via bloedonderzoek kunnen Influenza, PRRS en PCV2-infecties worden aangetoond. Naast onderzoek op ziekteverwekkende organismen zijn de mechanische factoren belangrijk. Bij hardnekkige niesproblemen moet altijd zeer kritisch worden gekeken naar klimaatfactoren en managementfactoren.

Meestal is een behandeling tegen niezen niet nodig. In geval van IBR is geen behandeling mogelijk. Tegen PRRS, PCV2 en Influenza kan worden gevaccineerd. In geval van snuffelziekte is een intensieve medicatie en vaccinatie noodzakelijk. Aangezien een Bordetellabesmetting voor oudere biggen en varkens nauwelijks schadelijk is, is vaccinatie tegen deze kiem vrijwel nooit zinvol. Wel is een goede biestopname van belang. Biest bevat veel antistoffen tegen bovengenoemde ziektekiemen en voorkomt voor een groot gedeelte aandoeningen, waaronder niezen, gedurende de zoogperiode.

Met haar monitoringswerkzaamheden waakt de GD over diergezondheid in Nederland. Onder andere via de GD-Veekijker, waar vragen van dierenartsen over bijzondere gevallen binnenkomen. Naast de helpdeskfunctie is GD-Veekijker hét centrale verzamelpunt voor alles rondom diergezondheid. Deze rubriek verhaalt over bijzondere gevallen, speciaal onderzoek en opvallende resultaten die het werk van de monitoring oplevert. Deze actuele informatie draagt bij aan een gezonde varkenshouderij.